І чужому научайтеся,
І свого не цурайтеся...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
— Тел. в Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXXII. Ч. 44. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 9-го БЕРЕЗНЯ 1965 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, MARCH 9, 1965 No. 44. VOL. LXXII.

ОСТАННІ ВІСТІ

Понеділок, 8-го березня 1965 р.

В АМЕРИЦІ

ПАЛАТНА КОМІСІЯ ПОШИРЮЄ УРЯДОВИЙ ПРОЄКТ МЕДИЧНОЇ ОПІКИ в рамах соціяльного забезпечення.. Комісія Способів і Засобів додає до урядового проєкту ще свій проєкт на добровільне забезпечення, яке давало б право на те, що пацієнт мав би гроші на заплату лікаря та на записані лікарем лікарства. Забезпечений платив би ще $3 місячно і $100 лікареві і 30% дальшого його гонорару. Забезпечення $00 лікарові і 30% дальшого його гонорару. Заберпечення мало б платити 70% лікарського гонорару, як він вищий від $100. Комісія має вирішити цей поширений проєкт у вівторок аба в середу 9 або 10-го березня.

„МАРІНЕР 4" ВИКОНАВ З УСПІХОМ НАКАЗ ІЗ ЗЕМЛІ І ПЕРЕМІНИВ СВОЇ АНТЕНИ так, як плянувалося перед його випущенням, яке відбулося 28-го листопада 1964-го року. Переміна антен відбулася 6-го березня, у віддалі 159 000 000 миль від Землі. 24-го липня Марінер 4 має летіти попри плянету Марс. З віддалі від 8 400 до 5 400 миль до Марса він має зробити 21 світлину цієї плянети і переслати на Землю. Він летітиме 7½ місяця і зробить за той час 325 000 000 миль. Він має інструменти на досліди радіяції, магнетичних піль та космічного пилу.

КУБИНСЬКІ ВТІКАЧІ ДЕМОНСТРУВАЛИ ПЕРЕД СОВЄТСЬКОЮ АМБАСАДОЮ У ВАШИНҐТОНІ в неділю 7-го березня та кинули на стіну будинку пляшки з тером, які, розбившися, залишили на стіні чорні плями. Поліція заарештувала 6-ох кубинців з поміж кількадесятьох, які приїхали з Ню Йорку двома автобусами. Демонстранти заявили, що вони виступають проти того, що на Кубі перебувають совєтські війська, а також проти того, що в Москві студенти демонстрували проти американської амбасади та знищення приміщень в амбасаді.

ПРЕЗИДЕНТ ДЖАНСОН ПОВИНЕН РОЗМОВЛЯТИ З СОВЄТСЬКИМ ПРЕМ'ЄРОМ Алексєєм Косиґіним, — гадає колишній голова тимчасового російського уряду, Александер Керенський, який очолював російський уряд в 1917-му році, і якого скинули большевики в жовтні того ж року. Керенський має 83 роки. Він промовляв в коледжі ім. Міллса в Овкленді в Каліфорнії і сказав, що ЗДА виявили свою військову могутність і тепер могли б переговорювати із Косиґіним, бо СССР не бажає війни, і Косиґін їздив до Північного В'єтнаму остерігати проти війни, а не агітувати за війною. „Комунізм не існує в Росії, казав Керенський, там є дуже примітивний державний капіталізм''.

66 ОСІБ ПОРАНЕНІ В СЕЛМІ В АЛАБАМІ під час того, як сотки негрів маршували вулицями міста, щоб змусити губернатора Джорджа С. Воллеса до того, щоб без перешкод могла відбутися реєстрація негритянських виборців. 16 демонстрантів були так поранені, що мусіли залишитися в шпиталі, а 50 поранених демонстрантів, діставши першу поміч, залишили шпиталь. Поліція користувалася гумовими киями і сльозним газом, виступаючи проти маршуючих негрів з наказу губернатора. Департамент Справедливости зарядив слідство, чи поліція не надуживала своєї влади, виступаючи проти демонстрантів.

У СВІТІ

БРИТІЙСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР ГАРОЛД ВІЛЬСОН ПЕРЕБУВАЄ З ВІДВІДИНАМИ в Західній Німеччині. Бувши сперш у Західньому Берліні Вільсон запевнив тамошнього посадника, лідера німецьких соціял-демократів, Віллі Брандта, що Британія не зменшить свого 4.500-го ґарнізону в Берліні. Зате він узалежнив стан британського війська, стаціонованого в Надренії, 51.000 вояків, від висліду нарад з лідерами в Бонні: Вільсон твердить, що між коштами утримання того війська та закупами Німеччиною зброї в Британії, існує „прірва" на 1.900.000 дол.

ДЕРЖАВНИЙ СЕКРЕТАР ДІН РАСК ЗААПЕЛЮВАВ ДО ДЕРЖАВ НАТО (Атлантійського Союзу) перевести наради в справах реорганізації НАТО, розподілу й відповідальности на атомову зброю, спільної політики супроти комунізму, монетарної системи в міжнародних розрахунках, допомоги недорозвиненим країнам і інших. Він заявив, що сама Західня Европа не всилі розв'язати ті проблеми без участи всіх держав Атлантійського обширу. Це зверталось проти політики Франції, хоч він її не назвав.

КАНАДІЙСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР ЛЕСТЕР ПІРСОН, ПРОМОВЛЯЮЧИ В КАНАДІЙСЬКОМУ ТОВАРИСТВІ В НЮ ЙОРКУ, ЗАПРОПОНУВАВ використати терен Об'єднаних Націй для переговорів у справі В'єтнаму. Однак він признав, що з уваги на те, що Комуністичний Китай і комуністичний Північний В'єтнам не є членами ОН, посередництво ОН дуже трудне.

БРИТІЙСЬКИЙ АМБАСАДОР У МОСКВІ ВНІС НОТУ до уряду СССР поверх два тижні тому, запропонувавши, щоб СССР і Британія, як спонзори Женевської конференції з 1954 року в справі Індо-Китаю, скликали тепер її знову для справи В'єтнаму. Але Совєти не дають відповіді, що західні коментатори пояснюють — незручною ситуацією володарів Кремлю з уваги на гостру опозицію Комуністичного Китаю проти такої конференції.

КОМУНІСТИЧНИЙ КИТАЙ ОФІЦІЙНОЮ НОТОЮ ЗАПРОТЕСТУВАВ проти поведення совєтської поліції і війська проти демонстрантів в Москві з четверга минулого тижня. Комунокитайська нота твердить, що совєтські поліціянти потурбували й поранили азійських студентів-демонстрантів, між ними китайців, і невідповідно поводились з ними в шпиталі. Китайські комуністи „дивуються'', чому „совєтський уряд лякається образити американських імперіялістів'' і переслідує азійських студентів, які маніфестують приязнь „жертвам американської агресії'' у В'єтнамі. Азійським студентським демонстрантам вдалось таки вибити 310 вікон в амбасаді ЗДА.

АМБАСАДОРИ ТРЬОХ ЗАХІДНІХ ВЕЛИКОДЕРЖАВ ІНТЕРВЕНІЮВАЛИ в західньо-німецького канцлера Людвіґа Ерґарда, щоб той не зривав дипломатичних взаємин з Єгиптом у реакції на парадне приймання в Єгипті східньо-німецького „президента'' Вальтера Улябріхта. В цій справі будьто існує поділ в західньо-німецькому уряді: одні є за твердою лінією супроти арабів, інші лякаються, що гостра реакція супроти Єгипту спонукає всі арабські країни перехилитися в сторону комуністичної Східньої Німеччини, що зліквідує впливи Західньої Німеччини в арабському світі.

КОЛИШНЄ ФРАНЦУЗЬКЕ КОНҐО СТАЛО ДОМЕНЕЮ ВПЛИВІВ КОМУНІСТИЧНОГО КИТАЮ. Комунокитайський амбасадор у столиці західньо-африканської держави, Браццавілі, що її розмежовує від столиці кол. бельгійського Конґа Леопольдвілю тільки ріка Конґо, є фактичним володарем, який керує тамошнім комунофільським урядом.

У ШЕВЧЕНКОВІ РОКОВИНИ

ПАМ'ЯТНИК ТАРАСОВІ ШЕВЧЕНКОВІ У ВАШИНҐТОНІ
(Збудований за проєктом скульптора Л. Молодожанина)

У Вінніпеґу відзначено появу „Студій до історії українців Канади"

Вінніпеґ. (Б,Б-ко) — Сесія УВАН у Канаді, присвячена появі першого тому „Студій до історії українців Канади" д-ра М. Марунчака відбулася в приміщенні Рідної Школи ім. М. Шашкевича при вщерть виповненій залі членами УВАН і запрошеними гістьми. Сесію відкрив і проводив нею проф. М. Боровський. Доповіді виголосили д-р Яр. Рудницький, д-р М. Марунчак, пані Ольга Войценко, проф. М. Боровський, дир. В. Кохан, та від господарів голова п. В. Записоцький. Відчитано реєстр меценатів видання та вручено представникам організацій і поодиноким спонзорам перші примірники книжки. Д-р Марунчак подав до відома зміст другого тому „Студій" та плян цілости, що має охопити все українське життя в Канаді й здійснитися в 1967 році з нагоди сторіччя Канади. Дуже цікаво говорила про історію „Шашкевичівської дільниці" її уродженка пані О. Войценко, переплітаючи свої загальні твердження особистими спогадами про поодинокі місця й людей „Шашкевичівської дільниці". У своєму слові від імени Централі КУК дир. В. Кохан підкреслив вагу праці УВАН в ділянці дослідів історії українського поселення й подав відомості про імпрези, що їх КУК підготовляє з нагоди сторіччя Канади. На окрему увагу заслуговував виступ д-ра Яр. Рудницького, що видвигнув ідею створення чогось в роді українсько-канадійської „Королівської Комісії" для прослідження минулого й сучасного української етнічної групи в Канаді й для створення рекомендацій, як зберегти й розбудувати українську культуру й мову в цій країні. Така „Королівська Комісія повинна б, на його думку, складатися з сеньйорів українського наукового життя й діяти під патронатом Української Наукової Ради в Канаді

Помер відомий український археолог проф. Левко Чикаленко

Ню Йорк. — 7-го березня 1965 року помер у шпиталі Медікаль Центер в Ню Йорку д-р філософії Левко Євгенович Чикаленко, дійсний член НТШ і УВАН, учений, археолог і політично - громадський діяч. Д-р Левко Чикаленко народився 3-го березня 1888-го року в Україні коло Одеси. З молодих років брав живу участь в українському політичному житті, був членом Української Соціял - Демократичної Партії. В 1917 році був членом і секретарем Української Центральної Ради.

На еміґрації перебував у у Варшаві, Парижі, Празі і Львові, а після другої світової війни в Авґсбурзі і Ню Йорку. Опублікував ряд наукових праць західніми мовами з археології, був одним із організаторів УВАН-у в 1945-му році. Від 1950-го року був членом Президії УВАН-у у ЗДА. Був керівником Археологічної Секції Академії і Комісії для вивчення українсько-жидівських взаємин.

Похорон відбудеться в середу 10-го березня о 2-ій годині дня з похоронного заведення Петра Яреми в Ню Йорку. Жалобні збори в той сам день о год. 6-ій вечора в приміщенні УВАН 206 Вест 100 вулиця, Ню Йорк.

В Нюарку відбулася громадська нарада в справі Народного Дому

Нюарк(І. Галій). — З ініціятиви місцевої Української Централі відбулися тут в суботу, 6-го березня, у тимчасовому приміщенні Української Централі громадські збори, на яких обговорювано проблему набуття Народного Дому для української громади Нюарку-Ірвінґтону. Збори відкрив коротким вступним словом голова Української Централі проф. Теодозій Каськів. Президію обрано в такому складі: д-р Володимир Гук — голова, проф. Михайло Цяпка — містоголова, мґр. Ярослав Рак — секретар. Інж. Микола Семашишин, як член управи Української Централі, реферував докладно плян фінансування такого Народного Дому. Після зреферування пляну можливостей фінансування і придбання будівельного фонду, відбулася жива дискусія. Крім дискусії над пляном фінансування, порушено справу поєднання Чорноморської Січі і Української Централі. Наприкінці нарад схвалено одноголосно резолюції, в яких стверджується необхідність придбання власного репрезентативного будинку, якщо громада хоче охоронитись від денаціоналізації. В нарадах брали участь представники багатьох місцевих організацій і професіоналістів.

ТАРАС ШЕВЧЕНКО

ТОДІ, ЯК, ГОСПОДИ, СВЯТАЯ НА ЗЕМЛЮ ПРАВДА ПРИЛЕТИТЬ...

(Із подражанія: Ісаія. Глава 35.)

Тоді, як, Господи, святая
На землю правда прилетить
Хоч на годиночку спочить, —
Незрячі прозрять, а кривії,
Мов сарна з гаю, помайнують.
Німим отверзуться уста;
Прореться слово, як вода,
І дебрь-пустиня неполита,
Зцілющою водою вмита,
Прокинеться; і потечуть
Веселі ріки, а озера
Кругом гаями поростуть,
Веселим птаством оживуть.

Оживуть степи, озера,
І не верстовії,
А вольнії, широкії,
Скрізь шляхи святії
Простеляться; і не найдуть
Шляхів тих владики,
А раби тими шляхами,
Без ґвалту і крику,
Позіходяться докупи,
Раді та веселі.
І пустиню опанують
Веселії села.

3.500 МОРСЬКОЇ ПІХОТИ ВИСЛАНІ ДО ПІВДЕННОГО В'ЄТНАМУ

Сайґон. — До Південного В'єтнаму прибули вже перші частини з 3.500-го контингенту морської піхоти, десиґнованого туди для скріплення тамошніх 23.500 американських вояків. Цих 3.500 вояків морської піхоти — це перша бойова одиниця, вислана до Південного В'єтнаму, бо згаданих 23.500 військовиків служать там в характері вишкільних і дорадчих частин та не беруть участи у бойових виправах проти комуністичних партизанів суцільними формаціями, під американським командуванням. Морські піхотинці мають в першу чергу перебрати на себе охорону центральної американської летунської бази в Данангу, звільнивши зайнятих там у тій функції південно - в'єтнамських вояків, які будуть приділені до оперативних частин. Однак американські частини не виключають, що морська піхота буде вжита безпосередньо до бойових операцій проти комуністичних партизанів. Курінь американської морської піхоти нараховує звичайно 1.200 — 1.400 вояків — в даному випадку це будуть значно скріплені два курені. Крім отих вояків морської піхоти плянується вислати о Південного В'єтнаму кількасот осіб із військової поліції. За газетними вістками — ті два скріплені курені морської піхоти перекинено з Окінави в Японії. Більша частина могутньої Сьомої фльоти стаціонована тепер на водах Південно - китайського моря, недалеко В'єтнаму. В мин. тижні велись бої проти комуністичних партизанів з перемінним щастям на кількох відтинках. Число американських жертв зросло до 426 убитих на бойовищах, померлих внаслідку ран та вбитих у різних катастрофах на південно-в'єтнамському терені.

Північний В'єтнам і Комуністичний Китай зголосили офіційні протести проти приявности морської піхоти у Південному В'єтнамі, вказуючи на неї, як на „новий доказ американської агресії". Генерал Фредерік Карч, командант того з'єднання морської піхоти в Південному В'єтнамі „строго дефенсивне", але, якщо вона буде заатакована, то зареагує збройно, бо „така історія дієї формації". Морська піхота прибула до Південного В'єтнаму з своїми танками, гавбицями й іншою зброєю. Вона має теж власне харчове постачання. Речник військових кол заявив, що в „цьому році" вишлють до Південного В'єтнаму ще коло 1.000 військових дорадників. Не відомо, чи

ОДВУ відзначило 30-річчя громадської праці Володимира Різника

Ню Йорк, Н.Й. — Заходами 10-го Відділу Організації Державного Відродження України (ОДВУ) і 1-го Відділу Українського Золотого Хреста відбувся в неділю 7 березня ц. р. в Українському Народному Домі бенкет у честь видатного діяча ОДВУ Володимира Різника з нагоди 30-річчя його громадської праці. П. Володимира Різника і його дружину Павлину впровадили голова 10 Відділу ОДВУ Роман Крупка і голова 1 Відділу Золотого Хреста Дарія Бойдуник. Після відкриття бенкету п. Крупкою, товстмайстром був інж. Іван Харамбура з Філядельфії. Промови виголосили Я. Гайвас від ПУН-у, П. Дорожинський від „Зарева", д-р Софія Карпінська від Головної Управи Українського Золотого Хреста, С. Ковальчук від 4 Відділу ОДВУ в Гемпстеді, п. Музичка від Відділу в Асторії, Марія Лехітка, п. Цебрій і ін. Заключне слово виголосив Ювілят. Наспіли численні привіти, між ними від УНСоюзу, ЗУАДК-ту, ПУН-у з Мюнхену, інж. О. Бойдуника і інших. Зібрано 225 дол. на „Українське Слово" в Парижі.

Оперовий Ансамбль виставив із повним успіхом „Запорожця за Дунаєм"

Бруклин - Північ, Н. Й . — Український Оперовий Ансамбль в Ню Йорку виставив в неділю 7-го березня оперу С. Г. Артемовського „Запорожець за Дунаєм" в авдиторії при цілоденній школі св. Духа, 158 Н. 5-та вулиця в Брукліні. Головні ролі відограли: Карась — Лев Рейнарович, Одарка — Г. Шерей, Київська фільгармонія; Оксана — Т. Лехолай — оперова співачка, Буенос Айрес; Андрій — І. Гош, Львівська опера; Султан — Ю. Федорів, мол., опер-ансамбль; Імам — Ю. Федорів Мол. опер. ансамбль; Селіх — Аґа — Т. Федорович, артист Харківського драм. театру. Камерна оркестра з бувших членів Львівської опери і абсольвентів УМІ. Хор опере. Музичний керівник — І. Степаняк, концертмайстри — Т. Левицький і В. Босий. Мистецький керівник — В. Ласовський, українські танки — Й. Галатин. Опера пройшла з повним моральним і матеріяльним успіхом. Простора авдиторія була повна глядачів, які рясними оплесками виявляли своє вдоволення із знаменитої гри всіх виконавців Артистки Г. Шерей і Т. Лихолай, яка вперше виступала в опері в ЗДА — дістали букети прегарних квітів. Чистий прибуток призначений на викінчення шкільного будинку в якому відбулася вистава.

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ

„КОБЗАР" ШЕВЧЕНКА І „МОЙСЕЙ" ФРАНКА В ПОКАЖЧИКУ СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Ню Йорк. — У великому покажчику найвидатніших творів світової літератури, що охоплює понад 2000 імен і що його видає американське видавництво Hiram Haydn & Edmund Fuller в серії "Bonanza Books" під назвою "Thesaurus of Book Digests" з української літератури відзначені там ширшими згадками „Кобзар" Тараса Шевченка і „Мойсей" Івана Франка. В довідці про Шевченка він визначений, як найбільший український поет, такої величини як Пушкін і Міцкевич, і згадано також, що книжка перекладів з Шевченка, зроблених проф. К. Меннінґом, була видана 1945 року. В доповіді про Франкового „Мойсея" подано короткі інформації про автора, зміст поеми і про її переклад на англійську мову, що був здійснений П. Конді й опублікований 1948 р.

Д-р СТ. РІПЕЦЬКИЙ ГОВОРИТИМЕ ПРО КУЛЬТ ШЕВЧЕНКА В 1914

Ню Йорк. Інститут Шевченкознавства при УВАН влаштовує в суботу 13 березня ц. року Наукову Шевченківську Конференцію з доповіддю д-ра Степана Ріпецького п. н. „Київ і Львів у 1914 році під прапором Шевченкових ідей". Під час доповіді буде виставка оригінальних фотографій Шевченківського здвигу у Львові в дні 27 червня 1914 року з архіву Братства Січових Стрільців. Відбудеться конференція в залі будинку УВАН при 206 Вест 100 вулиця у НюЙорку о год. 6-ій вечора.

УКРАЇНКА ЧЛЕНОМ РАДИ Сі-Бі-Сі

Отава. — Державний секретар Канади Моріс Лямонтон подав до відома, що членом ради директорів „Кенедієн Бродкестінґ Корпорейшен" (Сі-Бі-Сі) назначено д-ра Степанію Потоцьку, лікарку в Йорктоні. Її каденція триватиме три роки. Рада директорів Сі-Бі-Сі складається з 10 членів і д-р Потоцька є одинокою жінкою в дирекції.

5-ий ВІДДІЛ УНСОЮЗУ СВЯТКУВАТИМЕ СВОЄ 50-ЛІТТЯ

Один із найстарших Відділів УНСоюзу в метрополії Ню Йорку, Братство св. о. Николая в Асторії буде святкувати в цьому році свій 50-літній ювілей. Про це повідомив Головну Канцелярію і „Свободу" теперішній голова Братства Андрій Маланчук (Малан) при нагоді їх відвідин минулої суботи, 6-го березня. Братство св. о. Николая було засноване у вересні 1915 року за почином п'яти організаторів і основників Відділу, одним із яких був теперішній секретар Відділу Іван Сидор. Святкування 50-річчя Відділу заплановані на 3-го жовтня ц. р. і дохід з цих імпрез призначений на українську католицьку церкву Святого Хреста в Асторії. На ювілейному бенкеті будуть відповідно вшановані старші члени Братства.

НА НАШІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ

(Що пишуть комуністичні газети в Україні)

ПОВІНЬ НА КУБАНІ

У передгір'ях Кубані внаслідок гострого коливання температури — від 19 ступнів (за Цельзієм) морозу до 8 ступнів тепла, снігопади змінилися зливами. Гірські річки позатоплювали цілий ряд хуторів і станиць Кримського та Абинського районів. Півтораметровий вал з води і снігу вдерся на вулиці станиці Сіверської. Усе населення евакуйовано із загрожених зон.

(„Правда" з 2 березня)

ПІКЛУЮТЬСЯ ПРО УКРАЇНСЬКУ КНИЖКУ

У дитячій книгарні ч. 10 міста Харкова.

— Будьте ласка, дайте мені твори Івана Франка.

— Нема . . .

—Тоді — Михайла Коцюбинського або Панаса Мирного.

— Нема . . . Хочете тритомник Пушкіна?! (За „Рабочою Газетою" 12 лютого ц. р.).

„НОВІ Й НОВІ СВЕРДЛОВИНИ"

„Ні морози, ані лютневі заметілі не стають на перешкоді шукачам „чорного золота" (тобто вугілля), — пише з Долини, Івано-франківської області, кореспондент „Радянської України" 21 лютого ц. р. Вони проверчують нові й нові свердловини".

ЗГРАЇ СІЛЬКОРІВ

Щоб тримати людей під наглядом і контролею, у Тернопольській області діє понад 600 сількорівських станиць. Ці „кореспондентські пункти" мусять допомагати совєтським партійно - режимним верховодам.

ДИВОВИЖНІ СУКОНКИ

Суконка, пошита для дорослої жінки з полотна, виробльованого Дарницьким шовковим комбінатом, після першого жпрання збігається і ледве-ледве прикриває коліна . . . дванадцятилітньої дівчинки, — пише кореспондент „Рабочої Газети" в ч. 34. — Взагалі після прання вся тканина, виробльована цим комбінатом, збігається на 11 відсотків.

НІ ШКАРПЕТОК НІ ХУСТИНОК

На полицях крамниць Петропавлівського району, Дніпропетровської області, — пише Т. Береза у „Рабочій Газеті" з 19 лютого ц. р., — уже півроку нема чоловічих шкарпеток, не можна купити хустинок.

„Тризуб" переміг „Мінерву Пф.", УСК втратив дві точки

„Тризуб" з Філядельфії відбув минулої неділі, 7-го березня, перші весняні мистецькі змагання футбольної ліґи Східньої Конференції на виїзді в Ню Йорку. Футболісти „Тризуба" перемогли 2:0 дружину „Мінерва-Пфельцер" воротами зі стрілів Мендонки на 40-ій хвилині і Кунґи на 70-ій хвилині зустрічі. Після цієї перемоги „Тризуб" зрівнявся точками з УСК-ом, який веде в показнику Південної Дивізії лише кращим відношенням воріт. „Тризуб" має на своєму рахунку 19:7 точок і 30:13 воріт.

УСК Ню Йорк втратив несподівано дві точки у мистецьких змаганнях з дружиною „Н.Й. Інтер" програною 2:4 на свому грищі. До половини вели італійці 3:0 і збільшили вислід до 4:0 заки УСК інтензивними протинаступами здобув двоє воріт зі стрілів Ірфелта і Кравця. УСК веде в показнику Південної Дивізії з точками 19:7 і відношенням воріт 32:9.

„Чорноморська Січ" подбала про приємну несподіванку у важких мистецьких змаганнях Північної Дивізії, осягаючи зі сильними футболістами Грецько-Ам. СК безворітню нерішену 0:0. В цій зустрічі в Нюарку греки сильно переважали і обстрілювали ворота „Січі", яких вміло й віддано обороняв новий воротар А. Юрків. Теж заграли добре ці змагання обидва оборонці і середній помічник „Січі". „Чорноморська Січ" стоїть тепер на останньому — шостому місці показника Північної Дивізії з точками 4:18 і воротами 11:34.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Завжди Тарас Шевченко

Хоч цьогорічні роковини народження і смерти Тараса Шевченка не є округлими датами — 151 рік з дня народження і 104 з дня смерти — за традиційним звичаєм слід пом'янути Великого Кобзаря не злим, тихим словом: не з формалістичного обов'язку, а з найглибшого пієтизму до цього пробудника української нації, і з найглибшого переконання, що Тарас Шевченко та його творчість — це завжди найбільший скарб України і всіх її дітей, без уваги на час і простір. Вже не раз підкреслювано, що саме тепер, коли Україна перебуває в стані колонії, над якою панує той московський окупант, що його з усієї своєї душі не терпів і так пристрасно поборював Тарас Шевченко, саме тепер є він із своїм безсмертним „Заповітом" найактуальніший.

Культ Тараса Шевченка — це не тільки вияв найбільшої нашої пошани до цього Поета і Пророка, що помер понад сто років тому, але й поштовх до щораз нових діл, які виходять поза межі самої тільки культури. Здвигнення пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні — це був не тільки вияв пієтизму до нього, — це був вияв ентузіязму американсько - української громади, її солідарности та жертвенности. Пам'ятник Тарасові Шевченкові у столиці ЗДА — це водночас пам'ятник хистові і завзяттю масових українських звеличників Поета, які зуміли перебороти всі труднощі і звести нанівець заходи дуже впливових кіл, що не хотіли допустити, щоб ідея створення пам'ятника здійснилась. Ті, що вели таку завзяту кампанію проти пам'ятника, не мали на увазі лише постать Шевченка: вони слушно вбачають у ньому символ України й українських визвольних аспірацій і — борячися проти пам'ятника— демонстрували проти визволення України.

І тому та ворожа, на щастя ударемнена, кампанія тих, що все це не хочуть зрозуміти і визнати української Правди, такої, як її проповідував непофальшований Москвою Шевченко, та кампанія ще більше підкреслила, що неможливо відмежувати Шевченка - поета від Шевченка - провідника, неможливо відмежувати „Кобзар", як книжку поезій, від „Кобзаря", як сформульовану у найширших зарисах українську політичну програму. Твори Шевченка є вічно живим і невичерпним джерелом студій. Тому з найвищим признанням слід поставитися до зголошеного в Конґресі проєкту створення при Конґресовій Бібліотеці Відділу імени Тараса Шевченка, де була б зібрана вся шевченкознавча література.

Найширшому загалові українців Шевченко просвічує, як той — за словами Пантелеймона Куліша — „світильник небесний", найбільш безсумнівний для всіх живих, мертвих і ще не народжених українців. Це найбільша для нас актуальна вартість саме тепер, коли в українській громаді поза межами України засіялись зерна сумнівів і суперечок. Було б, може, й дивно, коли б їх не було: туга за рідною землею, політика „співіснування" західніх держав з ворожою імперією і зневіра в в можливості її розвалу та перемоги української ідеї ще за нашого життя — створює пригожий психологічний ґрунт для зроджування контроверсійних думок і концепцій. До того ж додати, що ворог тільки й мріє про те, щоб нас порізнити, розсварити, морально розкласти, нашу енергію спаралізувати, і задля здійснення цього свого диявольського пляну вживає різних підступних заходів. І саме в цій ситуації — хто і що може нас більше з'єднати, як не постать Тараса Шевченка, його творчість, його культ?!

Ось чому й нині Тарас Шевченко наш, нині він нам потрібний, як прапор, як нерозривна ланка, що єднає всіх українців. І таким він залишиться назавжди.

Непереможна Україна

З творчістю померлого в 1963-му році на Україні молодого поета Василя Симоненка читачі „Свободи" вже мали змогу трохи познайомитися на підставі його віршів, передрукованих на цій сторінці, зокрема надрукованого в числі з 27-го лютого ц. р. вірша „Курдському братові". В сьогоднішньому числі вміщені ще два вірші Симоненка „Злодій" і „Задивляюсь у твої зіниці".

З життям Василя Симоненка, широким вибором його творів і, зокрема, з його зворушливим щоденником ознайомила українську еміґраційну спільноту мюнхенська „Сучасність", подаючи в січневому числі і частину недозволеної до видання в Україні збірки поета п. н. „Берег чекань" і його щоденник. Із „Сучасности" ці одержані з України посереднім шляхом ревеляційні матеріяли передрукував ряд часописів в Европі й Америці, як також повторено їх у пересиланнях „Радіо Свобода".

Творчість Василя Симоненка, „радянського" поета, співредактора комсомольських газет у Черкасах і співробітника багатьох совєтських журналів — справжнє об'явлення. Написані ним твори, недопущені на сторінки офіційних видань в Україні і поширювані там у відписах та захалявних книжечках, виявляють незаперечно, що виховувана довгими десятиліттями в совєтському дусі українська молодь залишилася живою, дійовою і патріотичною, що вона глибоко любить свою батьківщину, що вона всім своїм єством бореться проти створеної московським режимом дійсности, вперто й відважно змагає до „свободи духа і правди слова".

У вірші „Курдському братові" поет закликає вести боротьбу не на життя, а на смерть із загарбниками - шовіністами, які „віроломство заручивши з ганьбою" прийшли, щоб не лише забрати ім'я і мову народу, а й пустити його синів байстрюками. У вірші „Злодій" Василь Симоненко розкриває трагедію українського селянина, якому забрали все — і землю і її врожаї, і якого роблять злодієм, коли він візьме кілька колосків для своїх дітей. Поет кличе суду і кари на всіх тих „відгодованих і сірих недорікуватих демагогів і брехунів, що в'язи скрутили дядьковій вірі, пробиваючись в крісла й чини". Глибоким протестом проти совєтської забріханости в житті і в літературі сповнені сторінки його „Щоденника". Як і в друкованому вже в „Свободі" документі про пожежу бібліотеки АН УССР, Василь Симоненко стверджує на сторінках свого щоденника, що режим боїться й досі Шевченка і забороняє його вшановувати.

Проте, найбільш зворушливою і переконливою є глибока любов Василя Симоненка до України, її народу, його історії й боротьби. У вірші „Лебеді материнства" він попереджає, що „можна все на світі вибирати, сину, вибрати не можна тільки Батьківщину!" У вірші „Задивляюсь у твої зіниці" він називає Україну своєю молитвою, розпукою віковою, за життя якої і права іде люта битва над світом.

Патріотизм Василя Симоненка — не відокремлене явище. Глибокопатріотичні настрої наявні також у поетичній творчості багатьох інших молодих поетів на Україні, які хочуть „бути променем, хоч краплиною, лиш світитися Україною... спів про неї нести по світу", які прагнуть „вічно купатися в пісні, в щедрій душі України", яких живо й безпосередньо тривожить минуле й сучасне України.

Як колись, перед 100 роками, сповнені революційним патосом поезії Шевченка, так і тепер захалявна книжка віршів і думок Василя Симоненка — ще одне свідоцтво про непереможність українського духа й українського слова.

В. Кедровський

В РІДНІМ СЕЛІ ШЕВЧЕНКА

(З архівних матеріялів)

У 1919 році виходила два рази на тиждень у Зайцведелі газета „Шлях". Цю газету видавала Українська Військова Місія для українців у Німеччині. Відповідальним редактором був д-р Зенон Кузеля. Число 4-те з 8-го березня було в більшій своїй частині присвячене пам'яті Тараса Шевченка. В нім були вміщені статті: редакційна „В 58-мі роковини Тараса Шевченка", вірш, підписаний К. Н. — „Памяті Шевченка", стаття „Т. Г. Шевченко й освіта народу", „Уривки з поезій Шевченка" і нарешті — „В рідним селі Т. Шевченка". Остання стаття — передрук із журналу „Неділя" за 1911 рік, про що зробила замітку редакція

Хочу подати частину цієї статті, де говориться про рідне село Т. Шевченка:

„... У Кирилівці є старі люди, що пам'ятають Тараса, бо знали його особисто. До числа таких людей належить Микита Данилович Мурза, старець 80-літній, доволі ще бодрий і кріпкий.

„З кревних Тараса нині живуть: Михайло Григорович Шевченко, двоюрідний брат Тараса (80-літній); Трохим Йосипович Шевченко, хресник Тараса (70-літній); племінники: Андрій Йосипович Шевченко (64-літній), Іван Йосипович Шевченко (70-літній) і Петро Микитович Шевченко (63-літній).

„Коло хати Петра М. Шевченка задержалося три кущі славної калини, під котрою великий поет складав свої чудові мелодії недосяжної лірики. Обережно й з пієтизмом піддержується ті освячені кущі калини; Петро М. Шевченко сам доглядає калини, сам підливає її і обтинає сухі вітки.

„Коло тої ж хати знаходиться пам'ятник — млинський камінь середньої величини і з написом у півкруга, прописаною зеленою олійною краскою: „ТУТ БУЛА ХАТА Т. Г. ШЕВЧЕНКА". Жорновий камінь лежить на місці Тарасової хати, що по словам селян згоріла 15 літ тому.

„Годі було придумати інший, більше підхожий пам'ятник, ніж той млинський камінь з написом зеленою краскою в півкруга. Ціле життя Тараса пригадувало млинський камінь, і, як млинський камінь — воно було повне тертя, сіре, невідрадне.

„Ось і 50-ліття з дня смерти одного з найбільших слов'янських поетів: ще три роки і завершиться століття з дня уродження його; і замість гідного пам'ятника одному з найкращих синів вітчини — млинський камінь з написом: „Тут була хата..."

„Що за іронія!

„Навіть на могилі поета нема пам'ятника; по-давньому стоїть традиційний одиноко-високий хрест.

„Батько й дід Тараса поховані на кириловицькім цвинтарі. На могилі діда є камінь форми квадратового стовпа з відбитим верхом і з написом: „Тут спочиває дід малоросійського поета Т. Г. Шевченка — Іван. Помер 1843 року".

Нижче подаю вірш „Пам'яті Шевченка", вміщений у тому ж „Шляху" з нагоди 58-ої річниці з дня смерти Поета:

Умер Тарас, замучений катами,
Нема його, замовкнув віщий глас,
Але він тут невидимо між нами,
Його могутній дух живе в серцях у нас.

Нехай кати його убили тіло,
Та славу вічную ніхто не може вбить,
Він дав нам волі світ, на боротьбу дав сили
І в серці нашому він буде вічно жить.

В сей тяжкий, трудний час великої незгоди
Згадайте про того, хто бивсь колись за вас,
Віддав життя своє колись своєму народу,
І дух його в борні нехай зміцняє вас.

Хай заповіт його, кривавими сльозами
Написаний в темниці у катів,
Немов побідний стяг панує перед вами
І вас веде на бій за скривджених братів.

У вас в руках тепер Вкраїни воля,
Чи її життя, чи смерть залежить се од вас,
Не наробіть же бідній неньці горя,
Не киньте ворогу її в останній час.

Бо як і тепер її приспите волю
І злі круки її на шматтяя роздеруть,
Не бачить вам свого уже ніколи
І діти кріпаки у очі наплюють.

Держіть же високо стяг рідної країни
І сила ніяка не пересилить вас,
Розбийте груддю ті муровані стіни,
Що вкрили сонця світ і вольности од нас.

К. Н.

Вважаю за потрібне подати цей вірш саме тепер, коли наш національно - державний фронт на еміґрації почав захитуватися з огляду на підступний „культурний обмін". Не час тепер спускати прапори боротьби за Волю і Державність, йдучи на приманку, яку кидає в наші ряди московська комуністична влада. Нема чого кидатися на ту приманку, як голодна риба кидається на блешню, що приносить їй не поживу, а смерть.

НА ТЕМИ ДНЯ

Щоб не спізнитися...

Про свято „двох Тарасів" уже давно не чути на еміграції, а ось про „двох Батьків" варто таки згадати.

Правда, ми не хочемо запроваджувати свята „двох Батьків", та все ж, живучи в Америці, мусимо шанувати і Батька своєї, української нації, і Батька Америки. Зрештою, ми так і робимо. Оце недавно відсвяткували День Вашинґтона, а за ним і нашого Шевченка. Хоч і тут ми трохи покривджені долею: Батько американського народу народився аж на 82 роки раніше, ніж наш рідний, Тарас Григорович. Навіть у днях місяця Вашинґтон прийшов на світ Божий за кілька днів перед Т. Шевченком: той 22-го лютого, а наш Тарас — 9-го березня.

Та це вже, мабуть, так десь на небі написано — ми завжди мусимо спізнитися. Завжди і скрізь.

Чи хтось із нас пам'ятає, щоб українська імпреза почалася о призначеній годині? Ні, цього ніхто не пам'ятає, бо такого ніколи в нашому житті не було.

Спізнюємось ми і в поважніших справах. Поминаючи „засадничі" і „статутові" становища, хіба наш УККА не міг сказати своє слово про „бриґаду Колосової" ще тоді, коли вона лише стала на американську землю? А КУК мусів чекати, аж поки та „бриґада" відповідно „попишеться" на американському континенті, а ми всі пересваримось між собою на всі лади? Ну, а Державному Центрові невже так годиться аж останніх пасти із своїм „вияснениям" і „становищем"?

А от американці — ні, вони на мітинґи приходять точно, їхні імпрези починаються своєчасно. Щождо Вашинґтона, то хоч американці й святкують (а ми з ними) на два тижні раніше свого Батька нації, ніж ми нашого Тараса, все ж нема чого заздрити Вашинґтонові.

Правда, в день його народження повівають національні прапори на державних установах, у календарях цей день значиться червоною поміткою. Бож Вашинґтон — Батько Америки. А все ж таки у двох стейтах і Дистрикті Колумбії офіційно його не святкують. За довгих 189 років державности, самостійности і незалежности Батько нації все ще не дочекався батьківської пошани. Чому? Хто його знає. Може, тому, що на ньому ніякого „бизнесу" не зробиш: ані горілки більше не продати, ані індика, ані дитячих забавок... У всякому разі, службовці в білих комірцях святкують, а робітники здебільша працюють.

Не те буде у нашій вільній, самостійній, незалежній, соборній, демократичній Україні. Як би та воля до нас не запізнилася, ми таки зумієсмо пошанувати нашого Батька Тараса: день його народження буде всенародним, державним святом! І це зовсім однаково, чи президентом буде наш „демократ" п. Витвицький, чи наш „республіканець" п. Стецько, чи якась правнучка з гетьманського роду...

Пишу, може, трохи зарано про ці речі.

Але це тому, що страшно не люблю... спізнюватися!

Іван Овечко

ПРЕЗИДЕНТ НАКРЕСЛИВ НАЦІОНАЛЬНУ ПРОГРАМУ ЗДОРОВ'Я

„Без здоров'я нема щастя. Отже, найперше треба турбуватися про здоров'я". Цими словами, що їх написав у 1787 році Томас Джефферсон, президент Джансон почав свою недавню промову до Конґресу, накреслюючи широку програму забезпечення здоров'я американському народові. Якщо Конґрес прийме програму, рекомендовану Президентом — а вигляди на це добрі, — то вона буде однією з найширше закроєних в цілій історії З'єднаних Держав програм про здоров'я американських громадян.

Президент Джансон сказав, що 20-те століття перейшло революцію в медичних науках та їх спроможностях. Дитина, народжена тепер в Америці, має надію прожити на 50% довше, аніж дитина, народжена в 1900 році. Віспу, малярію, жовту гарячку і тиф зліквідовано цілком. Смертність новонароджених немовлят зменшилась удвоє протягом останніх двох десятиліть. Поліо, яке забрало ще в 1952 році 3 154 жертви, коштувало нам тільки п'ять смертей у 1964-му році. За короткий період смерть від інфлюенци зменшилась на 86%, від туберкульози — на 87%, і ревматичної гарячки — на 90%.

Але, не зважаючи на всі ці досягнення, зазначив Президент, майже 15 000 000 американців хворіють на серцеві недуги, 12 000 000 — на артрит та ревматизм, 10 000 000 — нервові недуги, 48 000 000 американців стануть жертвами рака; серцеві недуги та паралічі становлять причини половини смертей у ЗДА кожного року.

„Наша головна турбота, — сказав Президент, — забезпечити кожному громадянинові все, що принесе нам кожне нове досягнення медичної науки. Ми можемо — і мусимо — забезпечити можливість і приступність найкращого лікування кожному американцеві, незалежно від його віку, місця перебування та економічного стану".

Рекомендуючи різноманітні й далекосяжні заходи, Президент найперше мав на увазі програму шпитального забезпечення для старих людей, фінансовану відділом соціяльного забезпечення. Популярно знана як „медикер", ця програма забезпечить шпиталізацію і пошпитальним доглядом всіх осіб віком від 65 років, які мають право на соціяльне забезпечення, а також усіх, що не мають права на соціяльне забезпечення, але досягнули 65 років і не мають змоги платити. Таким способом, — сказав Президент — примари катастрофічних шпитальних рахунків розвіються для наших старших громадян.

Президент також запропонував організацію реґіональних медичних „комплексів". Такі центри, що складатимуться з медичних шкіл, шпиталів для тренування персоналу та лікування хворих, являтимуть собою новий вид орґанізацій, які забезпечать координоване навчання, наукові досліди та турботи про пацієнтів. Вони мусять бути орґанізовані так, щоб дати кожному громадянинові змогу користуватись найновішими досягненнями медичної науки.

Інші заходи, рекомендовані Президентом, включають ліпшу медичну обслугу для дітей та молоді, поліпшену комунальну обслугу психічно хворих, більше закладів для таких, що видужують, посилені наукові досліди, більше число кваліфікованих лікарів, дентистів, медичних сестер, дбайливішу охорону населення проти можливости захворування від їжі, медикаментів та косметики.

Медичні школи та науково-дослідні центри мусять мати належну допомогу і більше робітників. Здібні молоді люди, які мають охоту стати лікарями, сестрами, медичними техніками або дентистами, але не мають коштів для навчання, мусять діставати стипендії.

Одночасно Президент згадав про великий вклад закордонних лікарів у справу охорони здоров'я населення ЗДА. „Тепер, — сказав він, — ми задовольняємо нашу потребу в лікарях завдяки великому числу закордонних лікарів. Минулого року до ЗДА прибуло 1 600 лікарів з-за кордону, тобто стільки, скільки випускає їх 16 наших медичних шкіл.

ЗДА стоять позаду деяких европейських країн у справі медичної обслуги населення. Програма Президента намагається виправити становище і забезпечити американському народові належну медичну обслугу.

Американська Рада

Уряд турбується високим числом безробітних

Вашинґтон. — Президент Джансон переслав Конґресові звіт про стан робітних сил в цій країні, в якому стверджує, що число безробітних все ще є на високому рівні, бо в лютому ц. р. воно становило 5% всіх робітних сил, хоч в січні воно виносило тільки 4.8%. Президент вказує на те, що проблема безробіття є дуже складна, і тому треба обережно підходити до її розв'язання. Треба в першу чергу створити нові варстати праці, щоб кожного року могли дістати затруднення всі ті, які вперше виходять на ринок праці, закінчивши школи. Тому Президент просить Конґрес, щоб якнайскорше схвалив всі ті законопроєкти, які мають на цілі поборювати вбогість в цій країні. Треба також перевишколювати нефахових робітників і тих фахових, як деяких копальняних робітників, які не мають виглядів дістати працю за своїм фахом. Треба також дбати про те, щоб крайова продукція щороку збільшувалася на більше як 4½. В 1964-му році її ріст становив 4.75%, і треба буде старатися, щоб такий самий ріст був і в дальших роках, щоб 1 500 000 молодих робітників, які щороку виходять на ринок праці, могли бути затруднені. Треба пригадати, що в повоєнних роках крайова продукція збільшувалася пересічно по 3.5%

Із поезій Василя Симоненка

ЗЛОДІЙ

Дядька затримали чи
впіймали,
Дядька в сільраду
ескортували,
Дядька повчали і докоряли:
— Як вам, дядьку, не
ай-яй-яй?
Красти на полі свій урожай?

У кого ви крали? Ви крали
в себе.
Це ж просто сором красти
свій труд! —
Дядько понуро тім'я теребив
І смакував махру.

Дядько кліпав товстими
віями,
Важко дивитися в очі ганьби,
Важко йому із домашніми
мріями
Враз осягнуть парадокси доби.

— Та воно так — у кулак
кахикав, —
Красти погано... —
Куди вже гірш. —

Рвися з горлянки свавільним
криком,
Мій неслухняний вірш.

Чому він злодій? З якої речі?
Чому він красти пішов своє?
Дали б той клунок мені на
плечі,
Сором у серце мені плює...

Дядька я вбити зневагою
мушу,
Тільки ж у грудях клекоче
гроза:
Хто обікрав і обскуб його
душу?
Хто його совісті руки зв'язав?

Де вони, ті — відгодовані, сірі,
Недорікуваті демагоги
і брехуни,
Що в'язи скрутили дядьковій
вірі,
Пробиваючись в крісла
й чини?

Їх би за грати, їх би до суду,
Їх би до карцеру за розбій!
Доказів мало? Доказом
будуть
Лантухи вкрадених вір і надій.

ЗАДИВЛЯЮСЬ У ТВОЇ ЗІНИЦІ

Задивляюсь у твої зіниці
Голубі, тривожні, ніби рань.
Крешуть з них червоні
блискавиці
Революцій, бунтів і повстань.

Україно, ти для мене — диво!
І нехай пливе за роком рік,
Буду, мамо, горда і вродлива,
З тебе чудуватися повік.

Ради тебе перли в душі сію,
Ради тебе мислю і творю,
Хай мовчать Америки й Росії,
Коли я з тобою говорю.

Одійдіте, недруги лукаві,
Друзі — зачекайте на путі!
Маю я святе синівське право
З матір'ю побуть на самоті.

Рідко, нене, згадую про тебе,
Дні занадто куці та малі.
Ще не всі чорти живуть
на небі,
Ходить їх до біса по землі.

Бачиш, з ними щогодини
б'юся,
Чуєш — битви споконвічний
грюк!
Як же я без друзів обійдуся,
Без лобів їх, без очей і рук?

Україно, ти моя молитва,
Ти моя розпука вікова...
Гомонить над світом люта
битва
За твоє життя, твої права.

Хай палають хмари бурякові,
Хай сичать образи — все
одно!
Я проллюся крапелькою крови
На твоє священне знамено!

СВОБОДА SVOBODA
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Ярослав Герус

ВІКНА

(2)

Дальші відомості про москалів призбирав я трохи пізніше, коли вийшов на вулицю, поміж хлопців. Найбільш авторитетним у цьому відношенні були, очевидно, інформації найстаршого з-поміж нас і фактичного ватажка нашої хлоп'ячої громади, Генька Камінського. А той Генько говорив, що він на власні очі бачив у місті плякати, на яких москалів зображено як людей з собачими головами, за якими маршують якісь інші люди, що мають одне око посередині чола. Крім того Генько казав, що якийсь пан, який стояв біля одного такого пляката, говорив, що найбільш улюбленою лакоминкою для москалів є малі діти, яких вони їдять живцем. Старших людей, говорив він далі, поки з'їдять, наперед присмажують. А ніччю, щоб було їм ясно, вони не засвічують світел, а — палять хати.

Ці вістки не так лякали, як зацікавлювали мене. Малою дитиною я вже не був, дорослим теж ні, отже жадна з тих двох можливостей мені не загрожувала. А побачити людей з собачими головами, чи хоч би тільки з одним оком на чолі, таки інтересно було. Тим то я був навіть лихий, коли наступного дня почув, що „наші", тобто австріяки, відперли москалів, і безпосередньої загрози для нашого міста немає.

А через два дні приїхав вуйко Владзьо. Кажу, „вуйко", бо слово „дядько" на той час у Галичині не дуже ще зрозуміле було. А коли б когось дивувало те, чому називаю того вуйка Владзьом, а не Влодком, то це тому, що він теж був поляк, і називався Владислав, а не Володимир. Отой мій вуйко не був одружений. Був, як тоді казали, „старий кавалєр". За опінією моєї матері, він не мав щастя до жінок, і не міг натрапити на свого „типа". Але тітка Фридзя говорила, що причиною його парубоцтва було те, що він був „трунковий".

Того вуйка Владзя я особливо любив і цінив не так за гостинці, якими він мене завжди обдаровував, як за ті поїздки фіякром до міста, які я з ним частенько відбував. Під час тих екскурсій мені вільно було сидіти на кізлі біля візника і тримати в руках батіг. І це були для мене найбільші гордощі. У місті ми завжди зупинялися на деякий час у ресторані Гавбенштока, де кельнер приносив вуйкові коньяк і пиво, а для мене содову воду з малиновим соком. Одначе, коли вуйко мав уже за собою три-чотири чарки коньяку і декілька пив, тоді, за його тихою згодою, я міг теж потягати пиво з його „гальби", тобто з такої великої склянки із дуже грубого скла. Бачачи це, вуйко звичайно підсміхався під усом і говорив до своїх колеґ: „З цього хлопця будуть люди!"

Приїзд вуйка Владзя був тоді для нас усіх настільки важливий, наскільки він приїхав прямо з Чорткова, де вже були москалі. Мав, отже, про них найкращі і найсвіжіші відомості з першої руки.

Ті вуйкові відомості, треба сказати, дуже мене розчарували. Бо ані про собакоголовців, ані про людей з одним оком не було в них жадної згадки. Підтверджувались, однак, вістки про грабежі, побої та підпали. Одначе всього того можна було, казав вуйко, оминути: треба тільки виставити у вікнах хати образи-картини з подобами святих. Таких хат, з такими образами, москалі, мовляв, не займали. І ще казав він, що найкраще виставляти образ святого Миколая, імення якого носив тогочасний московський цар і який з того приводу був у москалів у великій пошані.

Ця вістка про образи блискавкою облетіла не тільки всю околицю, де ми жили, але й дальші квартали. Можна сказати, що коли б це було діялось у теперішніх часах, то не один міг би був на тих образах, а особливо на святому Миколі, маєток зробити. Ну, але тоді ніхто ще в таборах ДП не бував, отже, не було де тієї штуки навчитися. Тож люди, в міру потреби, цілком безкорисливо обмінювалися і обдаровували себе взаємно тим добром.

І, власне, у зв'язку з тими образами, виникнула тоді переді мною одна дуже складна проблема: недалеко від нас жила одна пані, що називалася Хохлікова, у якої була дочка та син-недоліток. Її чоловік, професор Хохлік, виїхав був чогось до Відня, і наслідком воєнної завірюхи, не міг уже звідтіль повернутися. Отже, у той найгірший час довелося пані Хохліковій залишитись з дітьми самотньою. І власне тоді, коли почалась ота історія з москалями та образами, я, припадково прислухаючись до розмови моєї матері з пані Кокошковою, почув, що у пані Хохлікової немає ні одного святого образа, бо її чоловік — атеїст! Ця відомість мене дуже збентежила.

Про те, що професор Хохлік був атеїст, я вже не раз раніше чув. Що воно, оте слово „атеїст" докладно означало, того я, правда, не знав, але зразу здогадався. Мені ж бо вже здавна було відомо, що дорослі люди зчаста, „для фасону", люблять користуватися різними чудернацькими словами. Отак, наприклад, коли в нашому домі бував часом наш другобічний сусід, пан Кендзерський, тоді, після його відходу, моя мати, відчиняючи вікна кімнати, в якій він сидів, говорила про „одор", що висів у повітрі, під час коли мій батько називав це „фетором". А тим часом і одне і друге означало ніщо інше, як тільки сморід з ніг пана Кендзерського.

ПІВСТОРІЧЧЯ УКРАЇНСЬКОГО ПЛАСТУ У СВІТЛИНАХ

Під скромною назвою „Альбом 50-ліття Пласту" вийшла недавно друком незвичайна книжка-альбом, яка поставила собі сміливе завдання дати п'ятдесятирічну історію великого й неповторного пластового руху у світлинах.

650 світлин, розміщених на 260 сторінках великого, подовжного формату, з орієнтаційними написами, склалися на одну з найважчих (кругло 5 фунтів ваги!); а водночас найважливіших книг, що їх видала українська еміграційна громада. Вага цієї книги тим більша, що вона закріплює до праці для майбутності пам'ять про людей, події і здобутки великої організації, яка з тиною пластовою скромністю (не завжди вартою наслідування) й типовою молодечою недбайливістю про те, що про неї знає й думає зовнішній світ, — майже програмово не дбала про збереження зовнішніх слідів свого труду й тих, що його започаткували й несли.

Книжка-альбом охоплює ціле пластове п'ятидесятиріччя, від раннього 1913 року (Пласт постав 1911 р.) до року 1962, для відмічення якого, як пишуть упорядники альбому, пл. сен. Михайло Пежанський і пл. сен. Тиміш Білостоцький, „з'являється ця збірка, постала із старих знимок, пожовклих, підгризених часом і лихоліттям". Можна б дивуватися, яким чудом збереглися ті сотки світлин, добре проношених по чотирьох континентах, по в'язницях, концентраційних і діпівських таборах, якщо б не відомий пієтизм, з яким ветерани п'ятдесятирічної пластової служби ставляться до неї й до своєї пластової молодости.

До найраніших фото в Альбомі належить знимка з 1913 року невідомого пластового „вояка"-юнака, члена І-го Куреня ім. П. К. Сагайдачного у Львові в однострою живцем позиченому від англійських скавтів, які — цього не слід забувати — тільки на один рік випередили українську молодь у пластуванні. Треба з великим подивом констатувати факт, що українська молодь так швидко оцінила непопулярну ідею батька скавтінгу Бейден Пауелла і її негайно пристосувала до своїх потреб. Скільки великих ідей Заходу приходили на Україну десяти-, а то й сторіччя спізнено й скільки з них ще досі не принялися на нашому ґрунті. Історики українського скавтінгу з гордістю будуть підмічувати, що між першими країнами, які прийняли й застосували до виховання своєї молоді засади скавтінгу, належить Україна й то однаково західня, як східня. Адже в Альбомі є світлина організатора Пласту на східній Україні, Євгена Слабченка, що й казати про світлину засновника Пласту, д-ра Олександра Тисовського-Дрота, яка розпочинає багату галерію Альбому.

До загальних історичних пам'яток належать ранні, бо з 1914 року, знимки з Січового Шевченківського Здвигу у Львові, в якому чи не вперше публічно виступили перші відділи пластунів. Знимка членів Верховної Пластової Ради з 1921 р. й перших пластових діячів та частин-полків — це також унікати тієї унікальної „пластової" доби. Чимало місця відведено українському сокільству та УСС, з яких вийшов Пласт і в яких було чимало передових пластунів. Знимки ці є неначе національною ідейною метрикою Пласту — галузі міжнародного скавтінгу. Тільки подумати, що славні усусуси Олена Степанів, Ганна Дмитерко-Ратич, Софія Галечко, Осип Яримович, Іван Чмола, д-р Никифор Гірняк — всі вони були пластунами, або їх виховниками й опікунами. Чи можна дивуватися, що згодом найчільніші старшини й вояки українських визвольних армій вийшли з пластової школи життя й змагання, незліченний реєстр яких, часово, завершив вождь Української Повстанської Армії, генерал Тарас Чупринка, — він же пластун Роман Шухевич, — та його шеф штабу полк. Олекса Гасин-Лицар. Обговорюваний Альбом пригадує світлинами історичні постаті, їх діла й заслуги всій нашій громаді, а особливо їх пластовим наступникам для подиву і наслідування.

Книга розпочинається знимками до початків Пласту. Було б вийшло з користю для неї, якби вона зберегла до кінця хронологію подій і осіб. На жаль пильний читач (чи радше „оглядач") книги ніяк не в силі віднайти доцільної системи упорядкування пребагатого матеріялу, хоч вона без сумніву мусить бути. Вона веде нас по різних країнах, які до останньої війни й після неї, довше чи коротше, мали пластову організацію: Галичина, Волинь, Карпатська Україна, навіть Чехія (Прага) і Польща (Краків); а там, в часі великого ісходу на еміграцію: Німеччина, Австрія, Франція, Англія — в Европі, ЗДА, Канада, Аргентина, Венесуеля і Бразилія в Америці, Австралія і Африка (Тусісія).

Альбом веде нас також по всіх більших осередках західніх українських земель — пластових округах Львова, Перемишля, Стрия, Станиславова, Коломиї, Дрогобича, Бережан й інших, по верхах Карпат, по всіх славних пластових оселях і таборах, зі славним Соколом, Підлютим і Остодором на чолі, нерозривно зв'язаними з ім'ям досі найбільшого добродія й опікуна Пласту, великого Митрополита Андрея Шептицького, який, як свідчать знимки в Альбомі, часто і радо перебував поміж своїми пластунами.

Альбом показує найвизначніші й найбільш заслужені пластові, можна сказати історичні, курені (колись полки), яких родовід сягає перших років існування Пласту. Тривалість Пласту і його ідеї знаходить своє потвердження в незнищимості таких майже п'ятдесятирічних куренів, як Лісові Чорти, Загін Червона Калина, Чорноморці, Ті, що греблі рвуть й інші. Книжка зберігає для нашої пам'яти й для потомности світлини десятків і соток найбільш заслужених людей для Пласту і широкої української громади пластунів, які вже відійшли на вічну пластову ватру. реєстр яких, з повним правом, розпочинає незабутній перший начальний пластун, Северин Левицький-Сірий Лев, а далі йдуть залізний комендант табору на Соколі Іван Чмола, д-р Н. Гірняк, о. Ю. Гірняк, М. Іваненко, М. Горбовий, д-р В. Бірчак, Т. Поліха, Ст. Тисовський, д-р А. Річинський, проф. Павлюх, о. М. Блозовський, д-р Вербенець, Ю. Каменецький, о. Бучацький, П. Богацький, С. Охримович, Є. Ю. Пеленський, Б. Чехут, А. П'ясецький, С. Новицький, о. Ф. Побігушка, Р. Скочдополь, П. Грицак, Ю. Студинський, Гіз Пашкевич і багато, багато інших. Чимало поміж ними громадських і визвольних діячів, які, хоч не в Пласті, але в інших ділянках національного життя тривало записали свої імена в історії нашого народу: Степан Бандера, Гетьманич Данило Скоропадський, Мирослав Тураш, Василь Білас і інші, яким же ність числа.

Розмірно велике число знимок найвизначніших представників наших Церков вказують на вірність пластунів Богові і своїй Церкві та на признання й опіку, якою їх оточували наші Владики й священство. Ось побіч Митрополита Андрея митрополит Канадійський Максим, архиєпископи Іван Бучко, Палладій, Мстислав, Владики Ізидор з Торонта, Йосиф зі Стемфорду, ігумен Климентій Шептицький, мітрати Базюк і Войнаровський, і багато інших, між ними теперішні пластові капеляни — члени пластових з'єднань.

Велику цінність мають знимки з міжнародніх скавтових зустрічей, в яких брали участь наші пластуни, чи то особисто, чи як представники Пласту від раннього джемборі в Мадярщині в 1933 р., в якому був заступлений наш підпільний Пласт, після його розв'язання польською владою, через джемборі в Австрії, Франції, Англії, Філіппінах, а врешті недавно в Греції. Окрема цінна група знимок пригадує пам'ятні пластові ювілейні зустрічі: 35-ліття в Міттенвальді, 45-річчя в Канаді та 50-річчя там же і на Вовчій Тропі в Іст Четгем, ЗДА.

Десять років збирав цю непотрібну й неоцінену колекцію знимок її ініціятор і головний автор інж. Михайло Пежанський. Декілька трудних, по-пластовому муравлиноо-трудящих років віддав не менш важливий, технічний ініціятор книжки проф. Тиміш Білостоцький. Пластові з'єднання Загін Червона Калина та Чота Крилатих не пожаліли безкорисного труду для появи Альбому. Пластун-мистець Богдан Титла подбав про його мистецьке зовнішнє оформлення. Аж дивно, що такий великий труд приніс тільки 260 примірників. Мабуть свідомо автори і видавці книжки обмежили його перший наклад, уважаючи його тільки експериментом, а не вже закінченим твором. Тому не від речі буде заохотити приятелів цієї незвичайно цінної книги довести до відома її авторів усі ев. помилки, які вони в ній завважили та всі поради й вказівки, які могли б допомогти удосконалити її наступні видання. Автор цього огляду Альбому порадив би влаштувати публічну дискусію над нею, а зокрема над системою (укладом) книжки, щоб оминути першого враження, що вона його не має. В наступному виданні треба понумерувати сторінки, доповнити й справити підписи під знимками, усунути дублеті знимок (Перший сеньйорський табір в Підлютім), чіткіше відділити поодинокі устуни чи відділи книжки та додати до неї індекс осіб, куренів, місцевостей, округ та подій, до яких вони відносяться.

Закінчуючи цей огляд, можна повторити слова упорядників цієї — щонайменше для Пласту — історичної книги: „П'ятдесят років — це багато й — ніщо. Ніщо, коли слід по них не залишиться". Якщо б не було ніяких інших слідів п'ятдесятирічного труду Пласту для свого народу, то ця одна незвичайна книжка була б достаточним „слідом" — свідоцтвом незвичайної, п'ятдесятирічної доби української молоді, доби пластової.

Ярослав Падох

Річні Збори Українського Союзового Дому в Шикаго-Південь

17 лютого управа Дому Українського Народного Союзу в Шикаго-Південь відбула річні збори. На зборах були заступлені члени всіх трьох відділів 35, 220 та 259.

Присутнього на зборах п. інж. Степана Куропася, заступника головного предсідника, одноголосно попрошено, щоб проводив зборами.

Інженер Куропась висловив вдоволення з того, що нарешті всі три відділи приміщуються в Союзовому Домі та почерзі викликував уступаючих урядників до звітування.

Уступаючі урядники звітували про свою нелегку діяльність. І хоч приходилось переборювати немало труднощів та перепон, що нерідко були штучно підставлювані деякими союзовцями, то все ж таки присяжно було почути, що управа вив'язолось повністю зі своїх завдань.

А досвідчений дир. Петро Пуцило, що виконував функцію скарбника, використав всі свої знання та попровадив фінансову господарку так уміло, що видатки були повністю покриті і остаточний стан каси виявив навіть перший раз певну надвишку.

В дискусії порушено різні питання та висунено пропозиції посиленої праці в 1965 р. „Спільними силами та об'єднаними зусиллями, говорив інж. Куропась, Вам вдасться напевно добитись ще кращих успіхів в майбутньому та розбудувати союзову родину у цьому гарному домі".

Після дискусії та уділення абсолюторії уступаючій управі приступлено до вибору нової. В склад нової управи ввійшли: Петро Гут (220) предсідник, Іван Козар (35) заступник предсідника, Джон Евасюк (259) секретар, дир. Петро Пуцило — скарбник, Михайло Редош — менаджер.

До Контрольної Комісії вибрані: І. Мелінишин (220), В. Гула (259), П. Новак (35).

Новообрана управа, не гаючи дорогого часу, вже теперзабралась до енергійної праці, підготовляючи товариські зустрічі та гутірки. І так на п'ятницю 13 березня заплановано вечір традиційного „Смокер-а" з підібраною програмою. В неділю 21 березня о годині 3:30 буде улаштоване чайне прийняття для пань-членкинь всіх трьох відділів Союзу в Шикаго-Південь.

Запрошено головну радну УНС паню Олек, щоб у формі гутірки розповіла про заслуги та завдання жінки у розбудові Союзу. При тому вона також поділиться своїм досвідом праці та порушить ряд інших актуальних питань, що відносяться до жіночого світу.

Треба вірити, що нова управа Союзового Дому, поповнена свіжими силами при допомозі відданих та працьовитих союзовців виконає поставлені перед собою завдання як слід та як вимагає від них дух часу.

Петро Гут

ДОПОВІДЬ ПРО ПРОБЛЕМИ МОЛОДІ В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — Професор-асистент соціології Ст. Джанс Університету в Ню Йорку Всеволод Ісаїв виголосить в Клюбі Круглого Стола доповідь на тему „Прикмети і проблеми молоді в сучасному суспільстві". Після доповіді запити і дискусія. Відбудеться доповідь в п'ятницю 12 березня о год. 7:15 вечора в залі Вілкі Меморіял Билдінг при 20 Вест 40-ова вулиця.

В АМЕРИЦІ І В СВІТІ

АВСТРІЯ І ШВЕЦІЯ ПОТРЯСЕНІ ТРАГЕДІЄЮ, яка сталася на гірському шляху недалеко Обертаври в Зальцбургу: лявіна засипала автобус, яким їхали 39 шведських лещетарів - туристів. Маси снігу змели автобус і кинули ним на дерево за 150 стіп нижче шляху. Згинуло 14 молодих туристів, решта ранені. За тим автобусом їхали в недалекій віддалі ще два автобуси із сотнею шведських туристів-спортовців: вони встигли зупинитись і врятуватись.

†

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями та Знайомими, що 4-го березня 1965 р. померла в 61-му році життя, по короткій недузі наша Найдорожча

ЖІНКА, МАМА, БАБУСЯ, СЕСТРА

Параскевія з Ґелемеїв ЯСІНСЬКА

Похорон відбувся 6-го березня ц. р. в Міллвіл, Н. Дж. з „Крісті" похоронного заведення на Брод Ст. на місцевий цвинтар при Католицькій Церкві.

У великому смутку:

муж — ДМИТРО
син — БОГДАН з дружиною ТАТЯНОЮ
доньки — НАДІЯ з мужем о. прот. БОГДАНОМ ЖЕЛЕХІВСЬКИМ
МАРУСЯ з мужем АНТОНІЄМ МУРОВАНИМ і ЛІДА
внучки — УЛЯНА, ХРИСТЯ, ІРЦЯ, МАРТУСЯ, БОГДАН, МАРЧИК і РОМЧИК
сестра — МАРІЯ з мужем АНДРІЄМ ГОЛУБ

ГОЛОВНА УПРАВА Т-ВА УКРАЇНСЬКИХ ІНЖЕНЕРІВ АМЕРИКИ

повідомляє, що 4-го березня 1965 р., проживши 79 років, відійшов у Вічність в місті Маямі, Флорида

†

бл. п. інж. ВАСИЛЬ РИЖЕВСЬКИЙ

почесний член і бувший голова ТУІА, довголітній член і голова Українського Технічного Товариства у Львові, власник інженерного Бюра та Будівельного Підприємства у Львові, сотник УГА, технічний референт Начальної Команди та Команди Залізниць УГА, український патріот та заслужений громадянин.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Висловлюючи Дружині і Родині Покійного глибоке співчуття від членів Т-ва ТУІА, Управа Т-ва передає замість квітів $25.00 на Фонд Видавництва Альманаху УСС.

†

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями і Знайомими, що дня 5-го березня 1965 р. після важкої і довгої недуги, прийнявши Найсвятіші Тайни, відійшов у Вічність наш Найдорожчий

СИН, МУЖ і ТАТО

бл. п. ІВАН ОВСІЄВИЧ ТЕСЛЮК

ПАРАСТАС — в неділю, 7-го березня 1965 р. о годині 7-ій вечором в похоронному заведенні Івана Гасина, 4244 York Rd. у Філядельфії, Па.

ПОХОРОН — в понеділок, 8-го березня 1965 р. о год. 9-ій рано з того ж похоронного заведення до церкви св. Володимира, при Berks і Germantown Ave., з церкви на цвинтар Ові́ланд у Філядельфії, Па.

Горем прибиті:

ОВСІЙ — батько
РАЇССА — дружина
ОЛЕКСАНДЕР і ВІРА — діти
ОЛЕКСАНДЕР і ОЛЕКСАНДРА ТЕСЛЮКИ — дядько і тета

Рідня на еміграції та в Краю

†

7-го березня 1965-го року в шпиталі Medical Center в Ню Йорку помер

ЛЕВКО ЄВГЕНОВИЧ ЧИКАЛЕНКО

про що повідомляють Родина і Друзі і прохають замість квітів надсилати пожертви до УВАН у США.

РОДИНА І ДРУЗІ.

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК У США

з глибоким смутком повідомляє, що в неділю 7-го березня 1965 року, о 2-ій год. дня помер

†

ЛЕВКО ЄВГЕНОВИЧ ЧИКАЛЕНКО

дійсний член Академії, д-р філософії.

ПОХОРОН відбудеться з похоронного бюра П. Яреми в СЕРЕДУ, 10-го березня, о 2-ій годині дня.

Цього же дня о 6-ій годині вечора відбудуться Жалобні Збори в приміщенні Академії, 206 Вест 100 вулиця в Ню Йорку.

УПРАВА АКАДЕМІЇ.

Михайло ТРОЩУК
Шикаго, Ілл.

ПРИБУТКОВИЙ ПОДАТОК (INCOME TAX)

(3)

ЯК ОБЧИСЛИТИ РІЧНИЙ ПОДАТОК

Щоб проаналізувати спосіб обчислення податку за 1964 рік, для прикладу візьмімо такі дані:

1. Родина складається з 6-ох осіб.
2. Батьки мають менше як 65 років, а діти більше як 18.
3. Родина є власником мешканевого двоповерхового будинку: один поверх вона замешкує сама, а другий винаймає.
4. Чоловік і дружина зголошують усі річні прибутки і видатки разом.

ПРИБУТКИ В 1964 РОЦІ

Заробітна платня (брутто)	$7,000.00
Прибуток з ренти	$1,080.00
Відсотки від ощадностей (дивіденда)	$ 200.00
Разом прибутки	$8,280.00

Примітка. Працедавець стягнув з суми $7,000 (заробітної платні) в 1964-ім році федеральний податок в сумі $450.

ВИДАТКИ В 1964 РОЦІ

Заплачено за ліки	$ 150.00
Заплачено лікарям	$ 500.00
Церква	$ 200.00
Червоний Хрест	$ 20.00
Інші харитативні організації	$ 50.00
Відсотки від морґеджу	$ 400.00
Відсотки від купна авта на кредит	$ 150.00
Податок від будинку (реальностей)	$ 200.00
Податок від харчів, одягу, бензини і т.п.	$ 250.00
Вкладка до юнії	$ 60.00
Опал будинку (два поверхи)	$ 200.00
Направа електричного проводу в цілому будинку	$ 200.00
Вода для будинку	$ 40.00
Світло для двох поверхів	$ 80.00
Направа веранди	$ 240.00

Інші видатки, як наприклад, харчі, одяг, меблі, оплата за школу і т.п. не включаються в обчислення річного податку, бо вони не узгляднюються податковим законом.

ОБЧИСЛЕННЯ ЧИСТОГО ПРИБУТКУ ЧИ ВТРАТИ З БУДИНКУ

Ми прийняли, що половину будинку замешкує власник, а друга половина рентується. Згідно з податковим законом, витрати на будинок відтягається від прибутку з ренту у відношенні до тієї частини, що належить до рентовання. Іншими словами, в нашому прикладі 50% витрат на будинок відтягається з повних сум, а саме:

Відсотки від морґеджу	$ 200.00
Податок від будинку (реальностей)	$ 100.00
Опал будинку	$ 100.00
Направа електричного проводу	$ 100.00
Мальовання і паперовання	$ 150.00
Вода	$ 20.00
Світло	$ 40.00
Направа веранди	$ 120.00
Разом	$ 830.00

РЕФЛЕКСІЇ З УРОЧИСТОСТИ ОбВУА

Голова Нюйоркського Відділу Об'єднання бувших Вояків Українців в Америці сот. Іван Козак стає до звіту: „Пане Президенте, зголошую слухняно п'ять комбатантів готові до декорування." Поруч стоять виструнчені колишні вояки Українського Війська, готові прийняти пропам'ятну відзнаку „Воєнного Хреста". Д-р С. Витвицький, Президент УНР в екзилі, відбирає звіт і доручає Голові ВО УНРади М. Лівицькому перевести декорування п'ятьох ветеранів: Дмитра Бакума, Осипа Волощука, Миколу Галія, Івана Гордіюка, Богдана Макарушку.

Стоїть сідоглавий Президент в екзилі, стоять сивоволосі колишні вояки.

І вмить передо мною з'являється образ незабутніх днів, неповторних хвилин. Перше листопада 1918... Копичинці, моє рідне містечко на Поділлі.

Батько пішов ще на світанку з Січовими Стрільцями перебирати уряди від поляків-службовців австрійських. Твориться велика містерія, надійшла вимріяна хвилина хвилина, родиться українська Держава. Якто тепер буде виглядати в нас?

— Вставайте, діти, ми вже маємо свою державу — говорить мати, — ви пішли спати за Австрії, а збудилися в Україні...

Як виглядає Україна? Ми цікаві, біжимо до вікна. Днина прекрасна, сонце продирається крізь осінню мряку, повітря тремтливо вібрує, чути дрижання телеграф. стовпів, ніби акомпаніямент до чару осінньої природи. То — Україна. Як у казці! Довкола тиша така безмежна, що говоримо пошепки... Йде поляк Постемпський, робітник з залізниці: „Слава Ісусу Христу" — каже. Ми раді-раді: вже не каже: „Нєх бендзє похвальони...", бо то — Українська держава...

Наш сусід, що приходив нам колоти дрова на підпалок, заявляє категорично: „Я називаюся Василь Хрін, а не Хшан, як мене кликали в дворі на роботі!" Оце — Україна!

Самі люди її творять і відчувають.

Долиною попід городи лунає спів: „Гей, на горі там там женці жнуть...", „Коло млина ясенина..." Це хлопці з сіл ідуть, ідуть до Народного Дому зголошуватися до військової служби. Молоді, здорові, з піснею на устах... Оце — Україна! Біжу через город побачити на власні очі майбутнє українське військо. Боже, як радісно! Плещемо в долоні, зриваємо рештки зеленого бадилля, червоної кашки і кидаємо їм на руки; сміються юнаки, радіємо ми-дітвора.

Але візія розпливається, як хмарина на небі.. .На залі американського міста поставали виструнчені вояки української армії, ті самі, що з сіл і містечок ішли колись до збірних станиць зголошуватися на службу українській державі. Хоч вони тепер похилі літами, проте з ясним, вірлиним поглядом чекають на заслужене відзначення „Воєнним Хрестом". Більш сотні зібраних вояків стоять на струнко перед прапором Відділу, який перед хвилиною посвячено. Напевне кожний з них у тім моменті знаходиться думками не в залі Літературно-Мистецького Клюбу в Ню Йорку, але далеко-далеко в своїй військовій частині на українській землі...

***

Наступного дня, в неділю, в залі Клюбу, де відбувалося посвячення прапора і декорування вояків, зразковий порядок. Все стоїть на давньому місці, бо то вояки приготовили залю до свята і вони її упорядкували до дальших буднів. Ні сліду вчорашнього свята, ніби сон проминув... Алеж ні! Вбігає до залі молодь, навіть діти. Багато їх, може трицять, може сорок, учні Українського Музичного Інституту.

— Що у вас сьогодні? — питаю.

— Маємо тепер пробу оркестри, бо виступаємо ввечері на святі наших українських героїв, що полягли під Крутами.

Це діти третього покоління, далеко-далеко від рідної землі, якої і не бачили на очі, за водами, за морями, продовжаючи традицію, вшановують своїх героїв. Чи може пройти в забуття ідея вільної України? Ні, ніколи!

Ольга Соневицька

700 долярів з концерту на „Фонд Кардинала Йосифа Сліпого"

Як це було наперед заповіджене, прибуток з концерту в пошану Його Еміненції Кардинала Йосифа Сліпого, що відбувся в Ню Йорку дня 21. лютого ц. р., був призначений на „Фонд Кардинала Йосифа Сліпого".

Отож повідомляємо українське громадянство, що в дні 23-го лютого ц. р. зложено на цей фонд в банку Кредитової кооперативи „Самопоміч" в Ню Йорку суму 700 долярів, як дар любови для Й. Е. Кардинала Йосифа Сліпого від усіх виконавців програми концерту, які безкорисно виступили в програмі то по-мистецьки її виконали. Ними є пп.: проф. д-р Василь Ленцик — доповідь, хор ім. митрополита Андрея Шептицького під орудою проф. Романа Левицького, сопрано Марія Лисогір-сольоспів, артист Йосип Гірняк — мистець слова, баритон Юрій Богачевський — сольоспів, скрипаль проф. Володимир Цісик скрипкове сольо, композитор Ігор Соневицький — фортепіяновий супровід для співаків, піяністка Маруся Цісик — такий же супровід для скрипаля. Зразкова громадська постава найкращих мистецьких сил нюйоркської метрополії заслуговує на всебічне признання і похвалу.

Частинну нагороду вони одержали від концертової публіки, яка виповнила простору авдиторію школи св. Юрія в Ню Йорку та кожний їх виступ сприймала з великою вдячністю.

Комітет за створення Київсько - Галицького Католицького патріярхату

ВІТАМІНИ З ВОДОРОСТЕЙ

Каротин — дуже цінна речовина. У живому організмі він перетворюється у вітамін А. Щоб одержати два фунти каротину, треба переробити 15 тонн овочів.

В інституті біохемії в Україні знайшли спосіб виробляти каротин з водоростей. В насиченому солями розчині водорості набувають цегляної барви. Барвником водоростей є каротин, той самий, який забарвлює моркву.

„Червона Шапочка" і масковий баль для найменших в Джерзі Сіті, Н. Дж.

Автор лібретта оперети „Червона Шапочка", ред. Леонід Полтава серед виконавців оперетки, пластунів Станиці в Джерзі Сіті.

Кіш Пластунок Станиці в Джерзі Сіті влаштував в неділю, 21-го лютого ц.р. масковий баль для дітвори та виставу оперети „Червона Шапочка", глядачем якої був теж автор цієї імпозантної віршованої казки — ред. Леонід Полтава. Він теж награв оперету на стрічку, щоб відіграти її композиторові Василеві Безковорайному, який склав музику до „Червоної Шапочки" у мелодійній та приступній для дітей формі.

Вистава пройшла з повним успіхом завдяки старанній підготовці оперети під проводом режисерів Мотрі Нинки і Олі Колодій та музичного керівника Ірини Благітки. В головних ролях оперети виступали: Червона Шапочка — Мотря Нинка, бабуся — Еля Головчак, вовк — Оксана Драган, мисливець — Леся Сененко, мавка — Оля Грицай, песик Бровко — Богдан Сененко, білочка - Христя Семеґен, перша квітка — Маруся Богацька, дерево — Оля Вішка, балет квітів — рій „Вивірок": Ліза Ладанай, Віра Новаківська, Христя Леуш і Романа Сохан.

Маленькі і великі глядачі оплескували сцени гарно відіграної оперети, в якій вдало і з чуттям виконані ролі разом з чудовими строями (Оля Колодій), справді мистецькими декораціями (Ліда Підгородецька) та співами, дитячим хором і фортепіяновим супроводом (Ірина Благітка) зробили враження професійної постановки. Вкінці оперети станичний Іван Лучечко привітав присутнього автора лібретта ред. Леоніда Полтаву, а найменша артистка Христя Семеґен вручила йому від дітвори китицю квітів.

Після оперети відбулася маскова забава для найменших. Під час балю функціонував смачний буфет у заряді Пласт Приязу.

в. с.

Філядельфійський „Кобзар" концертував у Клівленді і Шикаґо

Відомий мішаний хор „Кобзар" з Філядельфії, один з передових українських хорів в Америці, виступив з власними Концертами у Клівленді (в „Дні Подяки"), та два дні пізніше, в суботу 28-го листопада, двічі в Шикаґо: по полудні перед шкільною молоддю, а вечором перед широкою публікою, яка вщерть виповнила велику авдиторію Лейн Технікал Скул. Усі концерти пройшли з величезним успіхом; особливо вечірній Концерт у Шикаґо, знаменито організований парохією св. Миколая та спеціяльним Комітетом з парохом, о. шамбеляном Петром Леськовим на чолі був справжнім тріюмфом хору та його мистецького керівника д-ра Антона Рудницького, могутня Кантата якого „Посланіє" до слів Тараса Шевченка зробила на всіх присутніх незабуте, глибоке враження.

До успіху концертів у великій мірі причинилися солісти, баритон Лев Рейнарович, віольончеліст — Доріян Рудницький та, особливо піяніст Роман Рудницький, якого публіка приймала овацїйно. як також солісти хору Марія Ясінська-Мурована, Клавдія Хейлик, Омелян Татунчак та Володимир Поліщук. Незрівняною піяністкою хору „Кобзар була, як завжди, Роксоляна Гарасимович.

Присутній на Концерті в Шикаґо Кир Ярослав Габро зложив д-рові Рудницькому ґратуляції за такий вдалий концерт; а на бенкеті, який зґромадив понад двісті осіб, о. шамбелян Леськів дякував хорові "Кобзар" за концерт на найвищому мистецькому рівні.

Від хору „Кобзар" промовляла його містоголова, п-ні Ірина Ільницька.

Також після концерту в Клівленді місцевий хор „Дніпро", який займався організацією концерту братнього філядельфійського хору, влаштував для нього прийняття в залі школи св. Йосафата.

Хор „Кобзар" вернувся до Філядельфії пізнім вечором у неділю, 29-го листопада, після чотириденної поїздки двома автобусами. Та, не дивлячись на фізичну втому членів хору, внаслідок такого великого успіху концертів настрій у всіх був піднесений і якнайкращий і про втому ніхто й не думав!

Н. Н.

ТАРЗАН, ч. 5361. Тарзан переможений!

Приголомшений Тарзан пробував поновити сили після вдару тубільця.

Та поки він міг встати, малий войовник вже був на його спині...

А тоді він зловив його переможним могутнім хвитом.